

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu

OSNOVNI PODATCI

Ime i prezime	Drago Gradečak
Zvanje	Diplomirani informatičar
Naziv škole u kojoj ste trenutno zaposleni	Osnovna škola Mače
Adresa elektroničke pošte	drago.gradecak@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Zaštita autorskih prava na internetu
Predmet (ili međupredmetna tema)	Informatika
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	5.

OBVEZNI ELEMENTI

Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	<p>A.5.1. pronalazi i vrednuje informacije.</p> <p>C.5.3. osmišljava plan izrade digitalnog rada, izrađuje ga, pohranjuje u mapu digitalnih radova (e-portfolio) i vrednuje ga</p> <p>D.5.1. analizira etička pitanja koja proizlaze iz korištenja računalnom tehnologijom</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html</p>
Tijek nastavnog sata	<p>Uvodne i motivacijske aktivnosti. Učenici opisuju sebe prilikom čega je potrebno prepoznati osobne podatke u tom opisu. Rješavaju kviz u kojem u određeno polje moraju smjestiti privatne podatke i podatke koji nisu privatni. (5 minuta)</p> <p>Glavni dio. Učitelj razgovara s učenicima o autorima, autorskim pravima. Gledaju YouTube videozapis (s prijevodom na hrvatski jezik) pomoću kojega odgovaraju na pitanja. Odgovori na pitanja će im pomoći u izradi plakata na koji stavljaju onu oznaku Creative Commons licence po kojoj bi htjeli dalje drugim korisnicima dijeliti svoj digitalni rad/plakat. Učenici vrednuju plakate prema kriterijima i biraju najljepši plakat. Autor najljepšeg plakata na Yammeru dobiva značku. (35 minuta)</p> <p>Završni dio. Komentari učenika i učitelja na digitalne radove. Uvježbavanje</p>

	<p>nastavnog sadržaja pomoću kviza i provođenje vrednovanja. (5 minuta)</p> <p>Vrednovanje se provodi tijekom cijelog nastavnog sata u obliku razgovora tijekom rada, kao i na kraju nastavnog sata u obliku vrednovanja za učenje i kao učenje.</p>
<p>Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)</p>	<p>Učenici imaju zadatak ispričati nekoliko rečenica o sebi. Jedan učenik govori, drugi slušaju. Učenici koji su slušali pokušavaju odvojiti riječi iz priče učenika koje opisuju privatni podatak učenika.</p> <p>Rješavanje kviza: http://www.kubbu.com/shared/privatnost3</p> <p>Postoji li privatnost na internetu? Je li ona važna?</p> <p>Učitelj objašnjava da korisnici interneta moraju paziti da ne objavljuju tuđe radove bez njihova pristanka. Kako biste se osjećali da vam netko iz razreda pregledava slike u mobitelu bez vašeg dopuštenja, ili još gore, da ih bez pitanja objavi na internet?</p> <p>A kako biste se osjećali da nacrtate najljepši crtež, netko vam ga uzme i proglasi sebe kao autora crteža?</p> <p>Objasni kako bi se osjećao.</p> <p></p> <p>Radovi/djela imaju svojeg autora i zbog toga govorimo o autorskom djelu. Postoji skup pravila koja štite autora autorskog djela. Pravila korištenja tuđeg autorskog djela i pod kojim uvjetima se djelo može koristiti određuju se licencijama Creative Commons.</p> <p>Učenici gledaju video na YouTubeu: Creative Commons licences explained nova verzija 1 (5:32)</p> <p></p> <p>U program za uređivanje teksta učenici odgovaraju na sljedeća pitanja, a odgovore pronalaze u odgledanom YouTube videozapisu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U Creative Commons licencijama što označava oznaka BY? 2. Djelo je označeno kao nekomercijalno, što znači da nitko osim autora rada ne smije zarađivati novac na radu. Dakle, ne smije se prodavati, ali smije se otisnuti na majicu (ako se npr. radi o slici). S kojim slovima se označava to pravilo? 3. U Creative Commons licencijama što označava oznaka ND? 4. U Creative Commons licencijama što označava oznaka SA? 5. Koliko kombinacija postoji koje čine licencije Creative Commons?

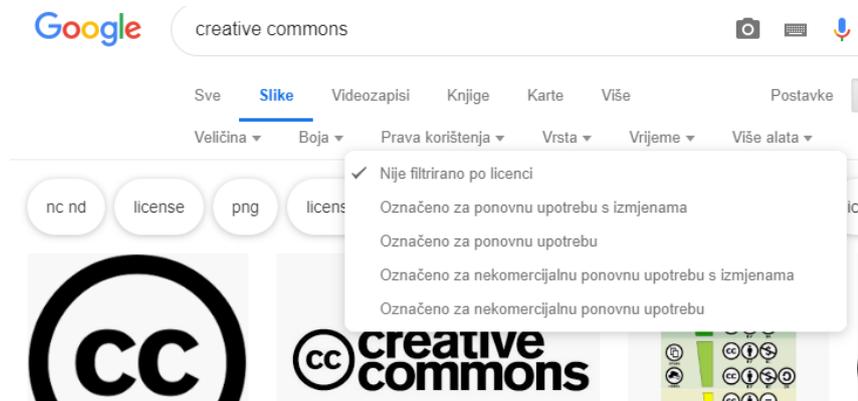
Koja CC licencija vam se čini najjednostavnija, a koja najkompliciranija?

Učitelj obilazi, savjetuje, usmjerava i po potrebi ispravlja odgovore učenika. Važno je da učenici u videozapisu pronađu ispravne odgovore kako bi mogli pratiti i ispunjavati daljnje aktivnosti.

Svoj rad spremaju u e-portfolio koristeći aplikaciju OneDrive.

Učitelj objašnjava i demonstrira kategorije pretraživanja na Google tražilici i kako se pretražuju slike s određenim pravima korištenja (Creative Commons licencijama).

Učenici **pretražuju slike** koristeći Google web-tražilicu s uključenim alatom Prava korištenja.

Autori autorskih djela, kao što su slike, označene oznakom CC0, dali su na slobodno korištenje bez da moramo tražiti dopuštenje korištenja. Slike označene licencijama CC0 mogu se pronaći na <http://www.pixabay.com> ili <https://unsplash.com/>.

Učitelj objašnjava pravila za provedbu sljedeće aktivnosti, motivira ih ističući da će autor najboljeg plakata dobiti značku kao rezultat najvećeg broja glasova, i da će biti ispisan na pisaču i biti stavljen na razredni pano.

Izrada plakata o privatnosti na internetu u alatu [Canvi](#) ili [Glogsteru](#) (za obrazovanje). Učitelj objašnjava da sve slike koje će učenici koristiti u digitalnom plakatu moraju biti preuzete s Google tražilice s uključenim alatom s **pravima korištenja**, na pixabay ili unsplash mrežnim stranicama. Učenici za izradu plakata **moraju koristiti barem dvije slike** koje su preuzeli na mrežnim stranicama koje koriste CC licencije.

Svaki učenik **odlučuje** pod kojim pravima korištenja će dati na dijeljenje svoj rad/plakat drugim korisnicima. Pravila korištenja i dijeljenja učenici su opisali u prethodnoj aktivnosti. Na svoj plakat stavljaju jednu od četiri Creative Commons oznake (BY, NC, ND, SA).

Plakat se sprema kao slika ili se napravi snimka zaslona ekrana (engl. *screenshot*) i **podijeli** se na obrazovnu društvenu mrežu [Yammer](#).

Biranje najljepšeg i najkreativnijeg plakata prema kriterijima – vršnjačko vrednovanje.

	<p>Nastavni listić za vršnjačko vrednovanje (može se ispisati na pisaču i podijeliti učenicima): http://bit.ly/vrednovanjeplakata</p> <p>Na Yammeru (prema uputstvima na listiću za vrednovanje) učenici glasaju za najkreativniji i najedukativniji plakat klikom na <i>Like</i>. U komentar na Yammeru napišu što im se sviđa, ukazuju na zanimljiva rješenja ili moguća poboljšanja. Plakat koji dobije najviše likeova bit će proglašen najboljim radom. Učitelj nadzire komentare i upisuje svoje komentare. Učenik za najbolji rad dobiva značku u komentar ispod najboljeg rada, tj. rada koji je skupio najviše likeova. (Napomena: učenici svoje osvojene značke spremaju u svoj e-portfolio na satu na kojem su ih osvojili, na kraju nastavne teme, obrazovnog razdoblja ili nastavne godine).</p> <div data-bbox="911 685 1062 831" data-label="Image"></div> <p>Najbolji plakat učitelj ispisuje i stavi na razredni pano u učionici.</p> <p>Zadaci za uvježbavanje.</p> <p>http://www.kubbu.com/shared/licencije</p>
<p>Sadržaji koji se koriste u aktivnostima</p>	<p>U aktivnostima se koriste multimedijски sadržaji (nastavni listići, kvizovi, igre, online sadržaji...). Neki sadržaji stavljeni su na izbor učitelju hoće li ih koristiti online ili u tiskanom obliku.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.kubbu.com/shared/privatnost3 2. http://bit.ly/vrednovanjeplakata 3. Canva ili Glogster 4. Office365 (OneDrive, Yammer) 5. http://www.kubbu.com/shared/licencije
<p>Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute</p>	<p>1. Vrednovanje za učenje</p> <p>1.1. E-portfolio - zbirka digitalnih radova koju učenik izrađuje tijekom školovanja. Učenici u svoj e-portfolio spremaju datoteku kao rezultat rada na tekstu i datoteku kao rezultat rada na digitalnom plakatu.</p> <p>1.2. Praćenje tijekom rada – uporaba online sustava za opažanje i davanje brzih povratnih informacija učenicima (http://www.kubbu.com/shared/licencije). Kviz će kao rezultat rješavanja dati broj točnih odgovora u obliku bodova i postotaka. Učenik unaprjeđuje proces učenja, a učitelj poučavanje.</p> <p>1.3. Dobivanje značke – autor plakata s najviše dobivenih likeova dobiva značku. Učenici svoje osvojene značke spremaju u svoj e-portfolio na satu na kojem su ih osvojili, na kraju nastavne teme, obrazovnog razdoblja ili nastavne godine. Mogućnost osvajanja značke potiče motivaciju i pruža</p>

	<p>učeniku kvalitetnu povratnu informaciju što je naučio.</p> <p>2. Vrednovanje kao učenje</p> <p>2.1. Vršnjačko vrednovanje. Učenici vrednuju digitalni rad prema kriterijima (http://bit.ly/vrednovanjeplakata). Daju svoj <i>Like</i> za digitalni rad.</p>
<p>Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi</p>	<p>Učenici na svoj digitalni rad (plakat) stavljaju oznaku CC licencije pri čemu promišljaju kako i zašto bi svoj rad dijelili pod određenim uvjetima i pravima korištenja. Vrednuju digitalne radove ostalih učenika. Odlučuju čiji rad je najbolji. Time se razvija kritičko i kreativno razmišljanje i stvaranje. Pomoću multimedijjskih sadržaja istražuju, pronalaze odgovore i upisuju u alat za obradu teksta.</p>
DODATNI ELEMENTI¹	
<p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema</p>	<p>1. Likovna kultura</p> <p>OŠ LK B.5.2. Učenik opisuje i uspoređuje svoj likovni ili vizualni rad i radove drugih učenika te ukazuje na zanimljiva rješenja ili moguća poboljšanja (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_162.html).</p> <p>2. Hrvatski jezik</p> <p>OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html).</p> <p>Međupredmetne teme:</p> <p>1. MPT Uporaba IKT-a</p> <p>ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html).</p> <p>ikt B.2.3. Učenik primjenjuje komunikacijska pravila u digitalnome okružju (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html).</p> <p>2. MPT Učiti kako učiti</p> <p>uku A.2.1. 1. Upravljanje informacijama Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html).</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodčkih preporuka.

	<p>uku A.2.3.</p> <p>3. Kreativno mišljenje</p> <p>Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html).</p> <p>3. MPT Osobni i socijalni razvoj</p> <p>osr A.2.4. Razvija radne navike (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html)</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>Učenici u programu za izradu plakata izrađuju digitalni rad prema određenim sastavnicama prilikom čega ostvaruju ishode nastavnog predmeta Likovne kulture. Učenici čitaju, izdvajaju i objašnjavaju ključne riječi vezane uz CC licencije prilikom čega ostvaruju ishode nastavnog predmeta Hrvatskog jezika. Aktivnosti vezane uz pretraživanje i korištenje sadržaja na internetu koristeći prava korištenja (zaštite CC licencijama) mogu se iskoristiti za obilježavanje Dana sigurnijeg interneta.</p>
Aktivnosti koje obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	<p>Učenici istražuju na kojim se mrežnim stranicama mogu pronaći sljedeći sadržaji koji su zaštićeni Creative Commons licencijama:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fotografije (osim već spomenutih), 2. Glazba 3. Repozitorij multimedijalnih sadržaja projekta Wikipedija
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektne zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijske i interaktivne sadržaje	<ol style="list-style-type: none"> 1. https://www.youtube.com/watch?time_continue=332&v=EQ_im8tp63k 2. http://www.kubbu.com/shared/privatnost3
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<ol style="list-style-type: none"> 1. https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr 2. https://creativecommons.org/choose/?lang=hr 3. http://www.skole.hr/dobro-je-znati/rijec-strucnjaka?news_id=10997